

Zer hamaiketako eramango dugu mendira?

Zer janari jaten dugun gustura mendira joaten garenean?, zein dira gure gustuko ogitartekoak? Galdera horien inguruan arituko gara jarduera honetan.

Ariketa hauek dituzu bertan:

- Mendian jaten dugun janariei buruzko grabazioa entzun eta galderei erantzun.
- Identifikatu edateko ontzi batzuk.
- Patata-tortilla moduko hitz-elkarketei buruzko ariketa.
- Hamaiketakoa prestatu taldean, mendira goiz pasa joateko.

1. Zer janari eramaten dugu mendira?

Mendira joaten garenean zer janari eramaten dugun, hori izango da jarduera honetako gaia.

Komentatu lagun batekin:

- Zu mendira zoazenean, zer janari eramaten duzue zuk eta zure lagunek edo familiakoek?
- Zer duzu gustukoan mendian jateko: tortilla, gazta...?

Orain entzun audioa eta erantzun galdera hauei:

Zer jaki energetiko ez du gustuko Idoia Torregarai?

- ☐ Txokolatea
- ☐ Intxaurrak
- ☐ Barratxoak

Entzule batek dio lehen ez zutela mendira janaririk eramaten, baizik eta...

- ☐ musika
- ☐ porroak
- ☐ liburu bat

Zer edari aipatzen dute grabazioan?

- ☐ Ardoa
- ☐ Ura
- ☐ Sagardoa

Hauetako zein janari ez du aipatzen Idoiak?

- ☐ Gazta
- ☐ Intxaurrak
- ☐ Urdaiazpiko-ogitartekoa
- ☐ Patata-tortilla

<https://labur.eus/SHdue>

2. Edariak eta edateko ontziak

Aurreko ariketako informazioa osatzeko, beste grabazio bat daukazu hemen, askoz laburragoa, edateko ontziei buruz.

Badakizkizu edateko ontzi horien izenak? Idatz itzazu. Bestela, entzun audioa eta jakingo duzu.

1.

2.

<https://labur.eus/C1kH2>

Orain komentatu lagun batekin:

- Edan al duzu inoiz ontzi horietatik? Ba al duzu etxean horelakorik? Gustukoak zenituen/dituzu?

3. Hitz-elkarketa: patata-tortilla

Lexikoari buruz arituko gara orain.

1) *Bokadilo* hitzaren sinonimo bat erabiltzen dute grabazioan behin baino gehiagotan (nahi baduzu, entzun berriro grabazioa). Badakizu zein?

Bokadilo hitzaren sinonimoa:

<https://labur.eus/SHdue>

2) **Hitz-elkarketa.** Euskaraz askotan jotzen dugu hitz-elkarketetara hitzak sortzeko, eta entzun duzun grabazioan dezente dituzu jan-edariekin lotuta (begirada bat bota, nahi baduzu, transkripzioari): *txistor-bokadiloa*, *sagardo-botila*... **izena+izena**, kasu honetan.

- Hitzak sortzeko, erdaraz A de B forma hartzen dute (*bocadillo de jamón*, *tableta de chocolate*...); euskaraz, B-A (*urdaiazpiko-bokadiloa*, *txokolate-tableta*...)

– Komentatu lagun batekin:

- Aipatu ezagutzen dituzuen tortilla-mota desberdinak: txorizo-tortilla... Zein duzue gustukoena?
- Eta ogitartekoetatik?

4. Mendira goiz pasa

Talde osoa mendira joatea pentsatu duzue goiz pasa. Lehenik, talde txikitan pentsatu zer janari eraman behar duzuen eta gero adostu talde osoan.

Pentsatu puntu hauek:

1. Zer menditara joan eta zer janari eraman: *bokadiloak*...
2. Janari energetikoak: *barratxoak*, *txokolatea*, *fruitu lehorrak*...
3. Edaria
4. Besterik

- **Nire ustez patata-tortilla bat eramatea da onena.**
- **Denetik eraman dezakegu: gazta, urdaiazpikoa...**

ERANTZUNAK

1. Zer janari eramaten dugu mendira?

Zer jaki energetiko ez du gustuko Idoia Torregarai?

☐ Barratxoak

Entzule batek dio lehen ez zutela mendira janaririk eramaten, baizik eta...

☐ porroak

Zer edari aipatzen dute grabazioan?

☐ Sagardoa

Hauetako zein janari ez du aipatzen Idoiak?

☐ Urdaiazpiko-ogitartekoa

2. Edariak eta edateko ontziak

1. Kantinplora

2. Zahatoa

3. Hitz-elkarketa: patata-tortilla

Bokadilo hitzaren sinonimoa:

ogitartekoa

TRANSKRIPZIOA

2. ariketa

MANU ETXEZORTU KAZETARIA. Mendian gora goaz eta mendian gora...

IDOIA TORREGARAI. Edateko?

MANU ETXEZORTU. Kantinplora. Non daude kantinplorak?

IDOIA TORREGARAI. Nik baneukan bat beti, ba hori, aluminiozko hori eta gero bazeukan halako funda bat berdea, ematen zuena goroldioa.

MANU ETXEZORTU. Eta gero kantinplorak azpian ontzi bat zeukan aska zitekeena eta ura edan zitekeen edo zopa hartzeko edo dena delakoa. Non dira Euskal Herriko kantinplorak.

IDOIA TORREGARAI. Edari isotonikoak eta eramaten al dira?

MANU ETXEZORTU. Edari isotonikoak eramaten dira, baina badira orain kantinplora tankerako beste ontzi batzuk

IDOIA TORREGARAI. Bai, politagoak direnak.

MANU ETXEZORTU. Bai termo moduko batzuk, ez dakit zer izen tekniko duten. A eta gero beste motxila batzuk badaude dutenak tubotxo bat ateratzen zaie motxilei. Motxila bat eramaten duzu bizkarrean eta gero ateratzen da tubotxoa txupatzeko, ez?

IDOIA TORREGARAI. Hori iruditzen zait alferkeriaren alferkeria. Benga, ez.

Zahatoa oraindik ere, ardoz betetako zahato hori ere. Hori tradizionalistak, ezta?

MANU ETXEZORTU. Ni oso baldarra nintzen zahatotik edateko.

TRANSKRIPZIOA

1. eta 3. ariketa

IDOIA TORREGARAI KOLABORATZAILEA. Uhin hauen bidez esana dut noizbait menditik gehien gustatzen zaidana dela tontorrean jaten dudana ogitartekoa

MANU ETXEZORTU KAZETARIA. Hori da mendiak duen gauzarik politena, tontorrean jaten duzun ogitartekoa edo mokadutxo edo...

IDOIA TORREGARAI. Esango duzu, zer da? esperientzia, bidea, konpainia, halako hausnarketak...

MANU ETXEZORTU. Txorien txio-txioa...

IDOIA TORREGARAI. Nirea da bokadiloa, ogitartekoa. Hain zuzen ere, gai hori ekarriko dugu gaur hona, eta galdera hauxe izango da, adi entzule maiteok: "Zer da mendian gehien jatea gustatzen zaizuena?" Nik hemen nire rankinga, nire zerrenda ekarri dut, eta lehenengo postuan edo gailurraren gailurrean hauxe da: [txorizo-ogitartekoa](#).

MANU ETXEZORTU. Bueno!

IDOIA TORREGARAI. Niretzat... Bigarrenengan, txorizoaren atzetik oso hurbil: [patata-tortilla](#). Hemen badakigu borroka dagoela patata-tortilla izan daitekeen tipularekin, tipula gabe, piperrarekin, piper gabe... Gauza zoragarrietako bat da tortilla jatea hantxe mendian, goian zaudela edo aldapan edo dena delakoa. Hori gainditzea... hori txorizoak bakarrik gainditzeko du.

MANU ETXEZORTU. Hori da.

IDOIA TORREGARAI. Bestela ez. Zer esaten dute gure...

MANU ETXEZORTU. Ba denetarik: "[Txistor-tortilla](#) bokata edo [urdaiazpiko-tortilla](#) bokata" dio batek. Beste batek dio: "Platanoa, txokolatea eta arrautza egosia eramaten ditugu guk mendira".

IDOIA TORREGARAI. Hori da indar asko ematen duten jakiak eman behar dira, ezta?

MANU ETXEZORTU. Beste batek dio: "Gue kasuan mendira joaten ginen [maritxu-porroa](#) erretzera". Beste batek dio: "[Txorizo-tortilla](#) bokata eta antxoak latan eroaten ditugu".

IDOIA TORREGARAI. Ze ona! Gosea sartzen ari zait.

MANU ETXEZORTU. Segi, Idoia.

IDOIA TORREGARAI. Bueno, beste bat. Nik uste dut falta ezin dena joaten naizenean dela gazta. Gazta ere ogi apur batekin lagunduta, aldaparik pikoena ere gainditzeko indarra ematen du.

Gero ba esan dute ezta? energia emateko jakiak gainean ematea garrantzitsua dela, gomendagarria da. Orain barritak eta barrita energetiko hauek eta zerealak eta ematen dira...

MANU ETXEZORTU. Oso proban daude, bai.

IDOIA TORREGARAI. Nik probatu ditudanak, ez dakit, edo denak txarrak diren edo... ez zait zaporea gustatzen eta, orduan, ni klasikoagoa.

MANU ETXEZORTU. Bale.

IDOIA TORREGARAI. Hor dagoeneko aipatu dute [txokolate-tableta](#) bat edo. Nik uste dut falta ezin den beste gauza bat direla fruitu lehorrak, hau da, intxaurrak...

MANU ETXEZORTU. Ez ditugu mezu guztiak irakurri ezinezkoa delako, baina bakar batzuk bai, begira: "Gure taldeko batek sardinak beti ematen ditu, beste batek arroz eraman du barazkiekin, beste batek patata-tortilla, beste batek fruitu lehorrak eta nik [ahuakate-bokata](#) eramaten dut.

IDOIA TORREGARAI. Ahuakate-bokata, hori berrikuntza izugarria iruditzen zait.

MANU ETXEZORTU. Eta esaten du oraindik ere kantinplorak erabiltzen dituztela. Ba bakarrik izango dira, Euskal Herrian kantinplorak erabiltzen dituztenak.

Hala ere garbi geratu da gaurko tarte honetan Euskal Herriak bat egiten duela txorizo-ogitartekoarekin.

IDOIA TORREGARAI. Eta patata-tortillarekin.

MANU ETXEZORTU. Batzuk zahatoa ere bai, kantinploraren bat edo beste... Eta beste batek dio: "Tontorrean guk sagardo-botila ere irekitzen dugu".

IDOIA TORREGARAI. A bai, e? O, ez dakizue ezer!

Letra [urdinez](#) hitz-elkarketak